

ככה בונים חומה? מקום החינוך בהיווצרות מקצוע בריאות

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
جامعة بن غوريون في النقب
Ben-Gurion University of the Negev

תמר קצמן, פאולה פדר-בוביס

רקע: כמחצית מהמטופלים האונקולוגים זקוקים לטיפול קרינתי. רנטגנאי ריפוי (radiation therapists, להלן RTTs) אחראים על מתן הטיפול בצורה מדויקת, בהתאם למרשם הרופא הקרינתי. ועדת אונקול (2003) המליצה על הגדרת המקצוע רנטגנאות הריפוי.

שיטות: ניתוח תמטי של 18 ראיונות עומק עם בעלי עניין: קובעי מדיניות, RTTs בגמלאות, ואנשי מקצועות שותפים.

מטרות: לתאר את תהליך ההכשרה, או היעדרו, בהיווצרות מקצוע רנטגנאות ריפוי.

ממצאים: תמת-על – חינוך כגורם מרכזי בבניית רנטגנאות הריפוי וכלל המקצועות השותפים לה בישראל

2. **התהליך החינוכי** "...דברים פשוט נעשו כמו שמישהו הראה לך איך לעשות אותם ואתה פשוט קיבלת את זה..." (ראיון 7)

"...לומדים [ב]בית ספר לדימוות כי ככה זה פה בארץ...ואז תהיה אפשרות כתואר נוסף לעשות לימודים של רדיותרפיה...כי לא משנה כמה קורסים נעשה, זה לא יגיע לאותה הרמה [של] מקומות שלומדים [רדיותרפיה]..." (ראיון 8)

1. **הצורך בחינוך - חינוך כאבן-יסוד של המקצוע** "...זהו תחום מאוד מיוחד הדורש תוכנית הכשרה ייעודית..." (ראיון 3)

"הם [RTTs] מאוד מומחים...הם מטפלים בחולה. הם, הכל עליהם. כי אני יכול לעשות את התוכנית הכי טובה...אבל אם אתה לא יודע למקם את החולה בצורה נכונה...אז כל זה לא שווה את זה..." (ראיון 13)

4. **חינוך מ/בחו"ל כאמת מידה למקצוענות** "...נסעתי ל-... ואז קיבלתי את שוק חיי מבחינת סטנדרטים מקצועיים וכמעט הכל שקשור לרנטגנאות ריפוי..." (ראיון 11)

"...הכרתי את ישראל, לא היה מקום שיכולתי לקבל הכשרה...ואז הסיבה שנסעתי לארה"ב..." (ראיון 16)

3. **תוצאי החינוך – השפעת החינוך על העבודה הקלינית** "ברגע שהבן אדם מבין את הכלי שהוא משתמש בו, הוא עושה בו שימוש הרבה יותר נכון. אם לא, יש איזשהו שק שחור, הוא סומך על המערכת [התומכת]. אני לא רוצה אנשים שיסמכו על המערכת [אם הם] לא מבינים...זה מאוד מסוכן..." (ראיון 5)

מסקנה והמלצות: קיים צורך בפיתוח תכניות אקדמיות יעודיות לרדיותרפיה, כמוסדר במקצועות בריאות אחרים. לצורך כך, שיתוף פעולה בין כלל הנוגעים בדבר (קובעי מדיניות, אנשי מקצוע, אקדמיה) הכרחי. נדרש מחקר המשך לליבון דרכי החינוך הדרושות להסדרת המקצוע. הדבר עשוי לשמש כבסיס לתכנון אסטרטגי של המקצוע בהתייחס לתנאים המקומיים.

המחקר במימון המכון הלאומי לחקר שירותי הבריאות ומדיניות הבריאות